

”Asia, joka pitää hoitaa”

Muistisairautta sairastava ja muistityön ammattilaiset jakavat parhaat neuvonsa hoitotahdon tekemiseen.

TEKSTI **Heidi Härmä**

Ota käyttöön Muistiliiton Hoitotahtoni-lomake ja hoitotahtokortti

- Tallenna omalle koneelle osoitteesta [www.muistiliitto.fi/fi/etuudet-ja-oikeudet/hoitotahto, täytä ja tulosta](http://www.muistiliitto.fi/fi/etuudet-ja-oikeudet/hoitotahto_tayta_ja_tulosta)
- Tilaa verkkokauppa.muistiliitto.fi (esitteet muistisairauksista) tai 09 6226 200
- Tutustu myös hoitotahdon mallitäyttöön: www.muistiliitto.fi/fi/etuudet-ja-oikeudet/hoitotahto

1

Itselle tärkeät asiat

– Hoitotahto on asia, joka pitää hoitaa, sanoo Alzheimerin tautia sairastava **Alina**.

Hän kävi lokakuussa Helsingin Alzheimer-yhdistyksen Oletko tehnyt hoitotahdon? -tilaisuudessa ja sai mukaansa Muistiliiton Hoitotahtoni-lomakkeen.

Heti tilaisuuden jälkeen Alina ei tosin hoitotahtoaan kirjoittanut. Hän näkee sen isona asiana, jota täytyy pohdita paljon ja jatkossakin pitää ajan tasalla.

– Ihmisen tahto on aina kovin erilainen, riippuen mikä tilanne on. En ole lainkaan sama ihminen kuin vuosi sitten, arvot ja asenteet ovat muuttuneet. Siksi hoitotahtoa olisi hyvä vuosittain päivittää, jotta se vastaa senhetkistä elämäntapaa.

Lääketieteellisen hoidon osalta Alina laittaa elämänsä lääkärin käsiin. Hän kun tietää, että ihmisen voi olla hyvin vaikeaa päättää asioista, jotka eivät ole vielä akuutteja.

– Haluan kaiken hoidon, joka katsotaan minulle avuksi. Haluan, että lääkäri hoitaa minua parhaan taitonsa mukaan ja tekee minua auttaakseen sen minkä voi.

Ja jos tulee päätettäviä asioita, on Alina miettinyt sijaispäättäjää: ihmistä, joka tuntee hänet ja osaa ratkaista asiat hänen puolestaan, jos hän ei itse pysty mielipidettään ilmaisemaan.

Lisäksi Alina aikoo kirjata hoitotahtoonsa, että haluaa elää sellaista elämää kuin ennenkin – jos se vain on mahdollista. Hän haluaa soittaa pianoa ja viulua ja toivoo, että soitonopettaja voisi piipahtaa viikoittain. Hän toivoo myös, että hiukset leikataan neljä kertaa vuodessa ja että omassa huoneessa on televisio, josta näkyy italialainen ja klassisen musiikin televisiokanavat. Siis juuri ne itselle tärkeät asiat. *Alinan nimi on hänen toivomuksestaan muutettu.*

2

Tiedoksi myös läheisille

Hoitotahto kannattaa aina tehdä kirjallisena.

– Silloin ei olla kenenkään muistin varassa eikä tarvitse tehdä tulkintoja siitä, mitä on tarkoitettu, sanoo Muistiliiton asiantuntija **Mari Luonsinen**.

Hän kannustaa käyttämään Muistiliiton Hoitotahtoni-lomaketta, joka jakautuu kahteen osaan.

Ensimmäinen osa sisältää tahdonilmaisut elämän loppuvaiheen hoidosta, ja terveydenhuollon henkilöstön tulee sitä lain mukaan noudattaa. Tyypillisesti tähän kirjataan esimerkiksi elvytyskielto.

Lomakkeen toiseen osaan voi tallentaa muita tärkeimpiä toiveitaan. Ne voivat liittyä vaikkapa ruokailuun, juhlapyyhiin tai huoneen kalustamiseen. Nämä toiveet eivät sido terveydenhuollon henkilökuntaa, mutta toki hyvässä hoidossa ja hoivassa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan kaikenlaiset toiveet.

Hoitotahto kannattaa toimittaa omien potilas- tai asiakaspapereiden kanssa samaan paikkaan, eli esimerkiksi terveyskeskukseen sekä internetin OmaKanta-palveluun.

Hoitotahdosta on hyvä keskustella lähipiirin kanssa, jotta läheiset voivat tarvittaessa auttaa selittämään sen sisältöjä. Sitä on kunnioitettava, vaikka läheiset olisivat toista mieltä.

– Hoitotahto on aina ihmisen oma tahdonilmaisu, Luonsinen painottaa.

3

Puheeksi kaikkien kanssa

– Joillekin muistisairaille ja läheisille hoitotahdosta puhuminen on luontevaa, ja se nähdään mahdollisuutena vaikuttaa omiin asioihin. Osa puolestaan jää miettimään asiaa ja haluaa tutustua aiheeseen tarkemmin omassa rauhassa, kertoo Sipoon kunnan muistikoordinaattori **Hanne Pyykönen**.

– Sitten on myös heitä, jotka luottavat, että asiat hoituvat aina tavalla tai toisella ja luotto hoitohenkilökuntaan on suuri, joten he eivät koe hoitotahtolomaketta ollenkaan tärkeäksi, hän jatkaa.

Vain pieni osa uusista muistipoliklinikan asiakkaista on oma-aloitteisesti kirjannut hoitotahtonsa. Pyykönen kertoo jättävänsä hoitotahtolomakkeen asiakkaille tutustuttavaksi ja palaavansa siihen myöhemmin, tarvittaessa useampiakin kertoja.

– Hoitotahdosta puhuminen vaatii tietynlaista herkkyyttä sen suhteen, milloin asian voi nostaa esille. Yleensä en tee sitä heti diagnoosin saannin jälkeen, koska itse diagnoosissa on monelle tarpeeksi sulatteleminen ja hoitotahto voidaan nähdä huonossa valossa juuri sillä hetkellä.

– Myöhemmin, kun asiakkaat ja heidän läheisensä alkavat sopeutua uuteen tilanteeseen, on hoitotahdosta keskusteleminenkin luonnollisempaa. Yleensä puhumme samassa yhteydessä sekä edunvalvontavaltuutuksesta että hoitotahdosta, Pyykönen toteaa.